

Ambrus István

A COVID-19 járvány és a magyar büntető anyagi jog egyes kérdései

Túlzás nélkül állítható, hogy a COVID-19 járvány 2020-ban teljesen felforgatta az egész világot. Ennek hatására Magyarországon az Alaptörvény 53. cikke is működésbe lépett, amikor a 40/2020. (III. 11.) Kormányrendelettel kihirdette a veszélyhelyzetet, amely 2020. március 26-tól június 18-ig állt fenn. A vírus elleni védekezés jogi kereteit ezt követően a 283/2020. (VI. 17.) Kormányrendelet biztosította, amely az egészségügyi törvény 228. § (1) bekezdése alapján egészségügyi válsághelyzet elrendelésével vezette be a kihirdetést követő naptól a járványügyi készültséget, amelynek szükségességét 3 havonta felülvizsgálják.

A járvány a gazdaság alapvető átrendeződését is magával hozta, amely körülmény számos merőben új – avagy akár nemzedékek óta nem, esetleg csak alig látott korábbi – jogi problémát is felvethet. Ez a helyzet pedig a jogászai professzió oldaláról is reakciót igényel. Ezen belül a büntetőjogász szakma is kénytelen állást foglalni olyan, egyébként ritkán előforduló eseményekről, mint a járvány kapcsán felmerülő, a társadalomra nézve magasabb fokú veszélyességi szintet képviselő jogsértések kezelésének mikéntje.

Erre is figyelemmel, alább a magyar büntetőjog szempontrendszeré alapján teszem vizsgálat tárgyává a koronavírus-járványt, illetve annak lehetséges következményeit. A rövid történeti áttekintést követően kitérek mindenekelőtt a szóba jöhető büncselekményi tényállások (és egyes minősítő körülmények) értelmezésére, különös figyelemmel azok megállapíthatóságának kérdésére és a felmerülő elhatárolási problémákra. Kiemelhető, hogy a járvány a szabálysértési jogra is karakteres hatással volt, e kérdéskört ugyanakkor részleteiben nem vizsgálom.

1. Jogtörténet

Noha a szakirodalom egyértelműen azon az állásponton van, hogy történetileg szemlélve korábban a közegészség védelmét főszabály szerint közigazgatási normákkal látták el,¹ és már a régmúltban sem voltak elhanyagolhatóak a büntetőjogi eszközök, melyekkel járványok idején éltek. Így például a Mária Terézia uralkodása idején pusztító pestisjárvány idején, 1766-ban kiadott rendelettel a járvánnyal kapcsolatos óvintézkedések megsértőit, minden

---

¹ Balogh 2006: 167.

szándékos vagy gondatlan magatartást az emberi élet és testi épség elleni bűncselekménynek minősítették, amiért a legenyhébb esetben két évi sáncmunkával járó várfogságot, súlyosabb esetben golyó általi halálbüntetést szabtak ki.²

Magyarország első írott büntető törvényei közül az 1878. évi V. törvénycikk és az 1879. évi XL. törvénycikk tartalmazott a járványügy megszegésével kapcsolatos büntetőjogi rendelkezéseket. Ezekben a korabeli jogalkotás azon álláspontja jutott kifejezésre, amely szerint az efféle bűncselekmények, noha alapvetően kisebb tárgyi súlyúak, végeredményben differenciált megközelítést igényelnek, így szűkebb körben vétséget, míg az esetek többségében a deliktumok legenyhébb változatát képviselő kihágást képezhetnek.³

Az első magyar nyelvű büntetőjogi szabályozásnak, az 1878-as Csemegi-kódexnek a közegészség elleni büntettek és vétségek címet viselő XXI. Fejezete, közelebbről 316. §-a úgy rendelkezett, hogy aki ragályos betegség idején a továbbterjedés megakadályozása érdekében elrendelt zár- vagy egyéb felügyeleti szabályokat megszegi, hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő. Minősített esetet képezett, ha valaki a zár- vagy felügyeleti szabályok megszegésének következtében a ragályos betegséget elkapta. A kvalifikált bűncselekményi alakzat már három évig terjedhető fogházzal volt büntethető. Ebben a mai Btk 361. §-ában büntetni rendelt járványügyi szabályszegés törvényi előzménye ismerhető fel, noha a Csemegi-kódexbeli törvényhely a „járvány” kifejezést explicite még nem szerepeltette. Érdekes továbbá a ragályos betegséggel való megfertőzés mint eredmény minősítő körülmény formájában történő szabályozása, amelyet „valaki” – tehát akár maga az elkövető is – elkaphatott.

Az 1879. évi XL. törvénycikk (Kbtk.) 93. §-a egyebek mellett büntetni rendelte azon gyakorló orvost és sebészt, aki járvány idején rendes működési területén a hatósági kirendelést nem fogadta el, vagy a járvány következtében megbetegedett személy esetében az elsősegélyt, s amennyiben a lakhelyén más orvos nem praktizált, a további gyógykezelést alapos ok nélkül megtagadta vagy elhalasztotta. E törvényhely a mai foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés (Btk. 165. §), részben a segítségnyújtás elmulasztása (Btk. 166. §) szabályozási előképének is tekinthető. Hasonló rendelkezéseket tartalmaztak a gyógyszerészek vonatkozásában a Kbtk. 95-96. §-ai.

Kiemelhető még a Kbtk. 99. §-a, amely – egyebek mellett – azon családfő büntetőjogi felelősségre vonhatóságát is megteremtette, akinek családjában „valamely járványos vagy

---

² Lásd Balázs 2007: 83.

³ Természetesen ekkoriban is szóba jöhetett volna ezeken felül materiális sértő – szándékos vagy gondatlan – élet, testi épség elleni bűncselekmények (így pl. emberölés, testi sértés) megállapítása, ezekkel ugyanakkor csak a hatályos jogot elemző részben foglalkozom.

ragályos betegség kiütött, ha azon időtől kezdve, melyben a betegség természetéről magának tudomást szerzett, huszonnégy óra alatt orvosi segélyről” nem gondoskodott.

A Kbt. 100. §-a pedig egy tevőleges és mulasztásos cselekmények ötvözeteként elkövethető bűncselekményről rendelkezett, amelyet bérkocsik vagy más szállítási eszközök tulajdonosai, illetve beosztottaik követtek el, amennyiben az említett eszközön járványos betegségben szenvedő személyt szállítottak, majd – ezen körülmény tudatában – azt fertőtlenítés nélkül tovább használták. Itt tehát nem szakemberek által elkövethető deliktummal állunk szemben, amely révén a törvényhozó lényegében egy konkrét, alapvető fontosságú járványügyi előírás megszegését pönalizálta.

A Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1961. évi V. törvény 199. §-a, a korábbiakhoz képest eggyel magasabb absztrakciós szintre lépve, egyazon tényállás keretein belül, „járványszabályok megszegése” megnevezéssel szabályozta az ide sorolható cselekményeket. Ezt az valósította meg, aki zárlati kötelezettség alá tartozó fertőző betegség behurcolásának vagy továbbterjedésének megakadályozása végett elrendelt zárlat, járványügyi felügyelet vagy ellenőrzés szabályait megszegte vagy kijátszotta. Súlyosabban büntette a törvény, ha mindezt járvány idején követték el. Ekkor jelent meg a magyar jogban a fertőző állatbetegségekkel vagy a növényeket pusztító veszélyes kártevőkkel kapcsolatos tranzitcselekmények büntetendővé nyilvánítása. Lényegében ugyanezt a megoldást tartotta fenn a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 284. §-a, amely utóbb csupán büntetési tétele kapcsán – pontosabban annak szabályozási technikája vonatkozásában – módosult. A tényállás jelenleg a Btk. 361. §-ában szerepel.

2. Büntetőjogi tényállások járvány idején

Alább a koronavírus-járvány kapcsán felvethető, hatályos büntetőjogi tényállásokat mutatom be. Természetesen lényegében bármely más deliktum ugyancsak elkövethető a járvány alatt is,⁴ itt csupán a legjellemzőbb és jogértelmezési kérdéseket leginkább felvető tényállásokat vesszük szemügyre. A legújabb módosításokat külön pontban tekintem át.

2.1. Járványügyi szabályszegés

---

⁴ Így például egyszerű köztörvényes bűncselekményt (pl. hivatalos személy elleni erőszakot) elkövető személy esetében is elfordult, hogy „a rendőröknek azt állította, hogy koronavírussal fertőződött, amivel elmondása szerint azt volt a célja, hogy ennek hatására nem fogják őt előállítani”. *Baltával, vasvillával támadtak az intézkedő rendőrökre, a bíróság letartóztatta a négy férfit.* Debreceni Törvényszék, 2020. március 22. <https://debrecenitorvenyszek.birosag.hu/sajtokozlemeny/20200322/baltaval-vasvillaval-tamadtak-az-intezkedo-rendorokre-birosag-letartoztatta>

E bűncselekmény a Btk. XXXIV. Fejezetében, a közigazgatás rendje elleni deliktumok között foglal helyet. Közvetett jogi tárgya ebből fakadóan a közigazgatás szabályszerű működéséhez fűződő társadalmi érdek, közvetlenül pedig a bűncselekmény a közegészséget támadja. Témánk szempontjából a b) pont szerinti bűncselekményi változat bír jelentőséggel, amelyet az követ el, aki járvány idején az elrendelt járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat vagy ellenőrzés szabályait megszegi.

A bűncselekmény tárgyi oldalát vizsgálva látható, hogy elkövetési tárggyal nem rendelkezik. Az elkövetési magatartások körvonalazása kapcsán kiemelendő, hogy a tényállás klasszikus keretdiszpozíció, amelyet igazgatási szabályok töltenek meg tartalommal. A legfontosabb – a gyakorlatban hatósági döntéssel tovább konkretizálható – előírásokat az 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) jeleníti meg az 56. §-ától kezdődően. A hivatkozott törvényhely (1) bekezdése alapján a járványügyi tevékenység célja a fertőző megbetegedések, a járványok megelőzése és leküzdése, valamint az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenállóképességének fokozása. A (2) bekezdés rögzíti, hogy milyen egyéni és betegjogok korlátozhatóak a járványügyi tevékenység kapcsán, míg a (3) bekezdés lefekteti, hogy a járványügyi intézkedés a beteg beleegyezése hiányában is foganatosítható.

A Btk. 361. § b) pontjában írt bűncselekményi alakzat kizárólag járvány idején követhető el. Ebből fakadóan a 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) 239. § (1) bekezdés a) pontja szerinti fertőző betegség elleni védekezés elmulasztásának szabálysértése eredetileg nem kerülhetett megállapításra, hanem automatikusan büntetőjogi felelősség keletkezett. Ez a helyzet azonban 2020. május 7. napjától megváltozott, miután a 181/2020. (V. 4.) Kormányrendelet a COVID-19 kapcsán felmerülő járványügyi szabályszegéseket szabálysértéssé nyilvánította.⁵

A járványügyi elkülönítést az Eütv. 63-64. §-ai szabályozzák. Az intézmény lényege, hogy a beteget a fertőzőképesség tartamára elkülönítik, amely otthonában, tartózkodási helyén vagy fekvőbeteg-gyógyintézet fertőző osztályán is történhet.

A járványügyi megfigyelés és a járványügyi zárlat szabályait az Eütv. 65-67. §-ai közösen jeleníti meg. Ezen intézkedések olyan személlyel szemben alkalmazhatók, aki meghatározott fertőző betegségben szenvedő személlyel érintkezett és feltehetően maga is a betegség lappangási szakában van. A megfigyelés kevésbé szigorú forma, de az érintett személy foglalkozása gyakorlásában, kapcsolattartási jogában és mozgási szabadságában

---

⁵ Ehhez lásd Hollán 2020: 7.

ilyenkor is korlátozható (Eütv. 66. § (1) bekezdés). A zárlat ugyanakkor olyan szigorított, speciális követelményeken alapuló megfigyelés, illetve elkülönítés, amelyet e célra kijelölt helyen kell fogatosítani (Eütv. 67. § (1) bekezdés).

Végül a járványügyi ellenőrzés keretében a kórokozó hordozó személy korlátozható a fent említett jogaiban. Ezen legenyhébb intézkedési forma elsősorban rendszeres orvosi vizsgálatot, oktatási intézmény látogatásának mellőzését stb. jelentheti (Eütv. 68-69. §).

A bűncselekmény bármely variációja kizárólag akkor lehet tényállásszerű, ha hatóságilag rendelik el a korlátozást. Így az ún. „önkéntes otthoni karantén” megszegése nem valósítja meg e bűncselekményt.

A kerettényállási jellegből következően a bűncselekmény akár tevőleges, akár mulasztásos magatartással is elkövethető. Tevékenységgel valósul meg a járványügyi szabályszegés, ha például a hatósági karanténra „ítélt” lakhelyét engedély nélkül elhagyja. Mulasztásban nyilvánul meg, ha például súlyosabb tünetek jelentkezésekor nem fordul haladéktalanul orvoshoz.

A kísérlet – szemben azon szakirodalmi megállapítással, amely ezen stádiumot a bűncselekmény kapcsán általánosságban is „elvileg lehetséges”-nek tekinti⁶ – legfeljebb a tevőleges változatnál képzelhető el, noha előfordulása ott sem látszik túl gyakorinak. A mulasztásos variáció esetén ugyanakkor, mivel immateriális deliktumról van szó, a kísérlet helyes felfogás szerint fogalmilag is kizárt.⁷

A bűncselekményt tettesként bárki elkövetheti, tehát nem csupán a karantén alá vont személy, hanem az is, aki például ilyen személy lakásába a tilalom ellenére belép.

Az alanyi oldalt vizsgálva megállapítható, hogy a bűncselekmény csak szándékosan követhető el. Így ha valaki például azért nem tud az elrendelt járványügyi megfigyelésről, mert az erre figyelmeztető jelzést az ő helyszínre érkezését megelőzően más személy eltávolította, a házi karanténba történő belépéssel – szándékosság hiányában – nem követi el a bűncselekményt. Gondatlan változatról a törvény nem rendelkezik, így ha a járványügyi intézkedés megtörténtéről az adott személy például a tőle elvárható körültekintés elmulasztása okán nem tud, büntetőjogi felelősségre ekkor sem vonható. Ez a törvényi megoldás egy olyan komoly volumenű járvány idején, mint a jelenlegi, elképzelhető, hogy jogalkotói felülvizsgálatot igényelne.

A jogkövetkezmények tekintetében kiemelhető, hogy a járványügyi szabályszegés legfeljebb elzárással fenyegetett, azt tehát rendszerszinten a legenyhébb deliktumok közé

---

⁶ Belovics – Molnár – Sinku 2013: 598.

⁷ Gellér – Ambrus 2019: 363.

sorolja jelenleg a törvény, szemben a korábbi szabályozással, amely azt szabadságvesztés-büntetéssel (vagy helyette más, enyhébb büntetéssel) rendelte szankcionálni.

Lényeges kiemelni, hogy e bűncselekmény olyan mértékben vált gyakorivá a járvány alatt, hogy azt a jogalkotó kénytelen volt dekriminalizálni, így a cselekmények nagyobb része 2020. június 8-a óta csak a „védelmi intézkedés megszegése” szabálysértését valósítják meg (Szabs. tv. 239/A. §).

2.2. Az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények

Természetesen a koronavírus-járvánnyal összefüggésben sem hagyhatóak figyelmen kívül az elemi jellegű, az élet és a testi épség elleni materiális sértő bűncselekmények, mint amilyen a testi sértés (Btk. 164. §) és az emberölés (Btk. 160. §).

A testi sértés tényállásnak a járvány kapcsán azért lehet jelentősége, mert annak büntetőjogi jelentéstartalma a köznapi értelemben vettnél lényegesen tágabb: nem csupán testi sérülés okozásával (pl. bántalmazással) valósítható meg, hanem egészségsértéssel, tehát betegség előidézésével is. Így büntetőjogi értelemben testi sértés állapítható meg például akkor is, ha valaki hideg időben, a tóparton álló sértettet – sérülés okozása nélkül – a vízbe löki, amelynek következtében a sértett a jeges vízben tüdőgyulladást kap. A szakirodalom ide sorolja továbbá a gyógyíthatatlan nemi betegséggel (így pl. HIV-vírussal) szexuális úton történő megfertőzés esetét is.⁸

A testi sértés ún. nyitott törvényi tényállás, befejezetté válásához tehát mindenképpen eredmény bekövetkezése – esetünkben a betegség – szükséges. Ez ugyanakkor kizárólag akkor róható az elkövető terhére, ha kifejtett tevékenysége⁹ és az említett eredmény között okozati összefüggés¹⁰ állapítható meg. Ez akkor forog fenn, ha az elkövetési magatartás nélkül az eredmény nem, vagy nem abban a formában következett volna be, ahogy erre végül sor került. Ontológiai fennállását a gyakorlat az ún. *conditio sine qua non* formulával vizsgálja, amelynek értelmében nem lehet oknak tekinteni az olyan előzményt, amelynek

---

⁸ Balogh 2006: 207.

⁹ A nyitott törvényi tényállású bűncselekmények – így a testi sértés is – elkövethetők mulasztással is, feltéve, hogy a tettet speciális, büntetőjogon kívüli kötelezettség terhelte az eredményhez vezető okfolyamatba történő beavatkozás kapcsán, amelyet cselekvési készsége és képessége ellenére nem tett meg. A mulasztás felfogásunk szerint valójában nem okozatos cselekmény, hanem éppen azért tartozik az elkövető büntetőjogi felelősséggel, mert a okfolyamat megakasztását elmulasztotta. E problémakört azonban, bonyolultsága és témánkhoz csupán áttételesen kapcsolódó jellege miatt itt és most részletesebben nem járom körbe. Részletesen lásd Gellér – Ambrus 2019: 207–201., 226–227.

¹⁰ Gellér Balázs – Ambrus István: *A magyar büntetőjog általános tanai I.*, Budapest, ELTE Eötvös, 2019, 219–227.

gondolatbeli elhagyása mellett az eredmény lényegében ugyanolyan formában (helyen, időben, módon, stb.) bekövetkezett volna. Lényeges, hogy a további, együttható okok (pl. eleve meglévő betegség, későbbi szövődmények stb.) a bírói gyakorlat szerint alapvetően nem szakítják meg az okozati összefüggést.¹¹ Hiányában ugyanakkor a materiális bűncselekmény tárgyi oldala nem jön létre, ezért a befejezett bűncselekmény megállapítására sem kerülhet sor. Így egy eseti döntés értelmében „[a] testi sértés miatt indult eljárásban a vád tárgyává tett magatartás és a bekövetkezett eredmény között az okozati összefüggés hiánya minden más körülménytől függetlenül felmentéshez vezet, s szükségtelenné teheti a jogellenesség és az alanyi bűnösség vizsgálatát is”.¹²

A testi sértés – amennyiben legalább súlyos, tehát 8 napon túli gyógytartammal járó betegséget idéz elő – akár szándékos, akár gondatlan bűnösség esetén megállapítható. A befejezett súlyos testi sértés miatt folytatott büntetőeljárásokban az alanyi oldal vizsgálatára ugyanakkor, miként az a fentiekből kitűnt, kizárólag az okozati összefüggés megállapíthatósága (és a gyakorlatban: kétséget kizáró bizonyítottsága) esetén kerülhet sor.

Mindezt arra figyelemmel érdemes külön is hangsúlyozni, mivel egy interneten megjelent, a koronavírussal kapcsolatos veszélyekre figyelmeztető hatósági tájékoztatás szerint „[a]ki tisztában van betegségével (fertőzöttségével), és annak tudatában mégis megszegi a járványügyi szabályokat, az súlyos testi sértés büntettét, amennyiben magatartása más ember halálához vezet, halált okozó testi sértés büntettét követi el”.¹³ Az idézett álláspontnak annyiban maradéktalanul igazat lehet adni, hogy a befejezett testi sértés elméleti/dogmatikai alapon megvalósulhat a koronavírus más személyre történő átadása révén. 8 napon túli gyógytartam esetén valóban a súlyos testi sértés lehet a helyes minősítés, és pedig annak büntetési – tehát szándékosan megvalósított – változata, amennyiben az elkövető tudott a betegségről és cselekménye révén a sértett megfertőződését kívánta, vagy ebbe legalábbis belenyugodott (Btk. 7. §).

Ugyanakkor elvileg a gondatlanságból elkövetett súlyos testi sértés vétségének a megállapítása is szóba jöhet, ha az elkövető könnyelműen bízott abban, hogy nem fog mást megfertőzni a cselekményével, továbbá akkor is, ha betegségről azért nem tudott, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta (Btk. 8. §).

---

¹¹ 3/2013. BJE I. 5. pont, BH 1993. 7., BH 2002. 169.

¹² BH 2008. 321.

¹³ *A hatóságok továbbra is számítanak az emberek együttműködésére.* ORFK, 2020. március 8.

<http://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/kozrendvedelem/a-hatosagok-tovabbra-is-szamitanak-az>

Ami azonban a befejezett testi sértésnek a koronavírus átadása esetére való megállapítását a gyakorlatban igencsak megnehezíti, az az okozati összefüggés meglétének a megállapítása, tehát bizonyításának a problémája. A koronavírus ugyanis cseppfertőzés útján terjed, így tüsszentés, köhögés útján közvetlenül, vagy közvetve – például egy levegőben úszó porszemre ragadva – kerülhet mások szervezetébe, belehelés útján. Ennek egy büntetőeljárás keretében történő utólagos rekonstruálása ugyanakkor tetemes nehézséget jelenthet, hiszen ha a sértett nem csupán például a házi karantént engedély nélkül elhagyó, a koronavírust részére átadni szándékozó elkövetővel, hanem mással is találkozott a vádbeli időszakban, rögtön felmerülhet, hogy a vírust valójában nem is az elkövetőtől, hanem mástól kapta el. Különösen alapos védekezés lehet ez a járvány tömegessé válása időszakában, amikor tulajdonképpen bárki lehet, akár tudtán kívül is vírushordozó. De ugyanilyen helyzet merülhet fel akkor is, ha a sértett nem találkozott ugyan senkivel, sőt, akár a lakásából sem mozdult ki, azonban oda korábban a vírussal a megelőző 3 napban érintkezett műanyag tárgy került be, amelyről a kórokozó szintén a szervezetébe kerülhetett. Cseppfertőzéssel terjedő betegségek esetén a lehetőségek tárháza tehát csaknem végtelen.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 7. § (4) bekezdése alapján a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére. Így várhatóan, ha meg is indulna egy büntetőeljárás a koronavírussal történő megfertőzés gyanúja alapján befejezett testi sértés miatt, azt az ügyészség vagy a nyomozó hatóság sok esetben – az in dubio pro reo elve alapján – kénytelen lenne megszüntetni (Be. 398. § (1) bekezdés c) pontja), mivel a bizonyítási eszközök alapján nem állapítható meg a bűncselekmény elkövetése.

Mindezek alapján a befejezett testi sértés miatti büntetőjogi felelősség megállapítására csak olyan extrém esetben kerülhetne aggálytalanul sor, amikor az elkövető és a sértett minden más személytől és tárgytól hermetikusan elkülönítve, például egy előzetesen alaposan fertőtlenített szobában lennének összezárva, és bizonyítható lenne, hogy a szobába kerülésükkor az elkövető már vírushordozó volt, míg a sértett még egészséges, és a vírus még nem is lappangott a szervezetében. Ezt követően, amikor előkerülnének – több mint 3 nap múltán – már a sértett koronavírus-tesztje is pozitív eredményt mutatna.

A tisztán gondatlan testi sértésre – tehát amikor az elkövetési magatartás kifejtése maga is gondatlanságból történik – a fenti okfejtés kivétel nélkül irányadó lehet, a büntetőjogi felelősség megállapítása tehát – az okozati összefüggés gyakorlati bizonyítási nehézségei miatt – erősen kétséges. Más a helyzet ugyanakkor dogmatikai értelemben a szándékos elkövetéssel: a szándékos bűncselekménynek ugyanis nem csupán a befejezett alakzatát, hanem annak kísérletét – sőt a súlyos testi sértésnek már az előkészületét is – büntetni rendeli

a törvény. A súlyos testi sértés kísérlete (Btk. 10. §) viszonylatában ugyanis éppen a tényállásszerű eredmény marad el, avagy nem bizonyítható, hogy az az elkövető cselekményével okozati összefüggésben következett be. Előkészület (Btk. 11. §) esetén pedig az elkövető még meg sem kezdi a bűncselekmény megvalósítását, csupán az elkövetés céljából például biztosítja a szükséges feltételeket.

Így megállapítható lehet a súlyos testi sértés büntettének kísérlete például abban az esetben, ha a koronavírussal fertőzött elkövető haragosa megbetegítésére irányuló egyenes szándékkal elhagyja a hatóságilag elrendelt karantént, majd a sértettet felkeresve, rá vagy használati tárgyaira köhög, esetleg olyan tárgyat csempész a sértett lakásába, amelyre a vírust előzetesen szándékosan felvitte (pl. a nyálával). Ez akkor is így lehet, ha: a) a sértett egyáltalán nem kapja el a vírust; b) a sértett az elkövető cselekménye miatt elkapja ugyan a vírust, de tünetmentes marad; c) a sértett az elkövető cselekménye miatt elkapja a vírust és tüneteket is produkál, de 8 napon túl gyógyuló betegség nem alakul ki nála; d) a sértett nem, vagy nem bizonyítottan az elkövetőtől kapja el a vírust, de tünetmentes marad; e) a sértett nem, vagy nem bizonyítottan az elkövetőtől kapja el a vírust, tüneteket produkál, de 8 napon túl gyógyuló betegség nem alakul ki nála; f) a sértett nem, vagy nem bizonyítottan az elkövetőtől kapja el a vírust és 8 napon túl gyógyuló betegség alakul ki nála.

Az f) pontban írt eset indoka, hogy az okozati összefüggés hiánya vagy bizonyítatlansága okán a befejezett szándékos súlyos testi sértés megállapítása elesik ugyan, a szándék szerinti testi sértés kísérlete ugyanakkor ilyenkor is megállapítható. Ez az eset egyébként a *novus actus interveniens* (az okozati lánc megszakadása) tanával is magyarázható.¹⁴

Ugyanígy előfordulhat egyébként nemcsak egyenes, hanem eshetőleges szándékú elkövetés, például abban az esetben, ha a koronavírussal, már folyamatosan tüneteket produkáló elkövető szándékosan, mindenféle védőfelszerelés (pl. maszk, kesztyű) nélkül hagyja el a karantént azért, hogy egy nem a létfenntartáshoz szükséges üzletbe menjen, ahol egy szintén ott vásárló személyre rátüsszent. Ilyenkor nem kívánja ugyan, de a körülmények alapján lényegében belenyugszik abba, hogy más is elkaphatja tőle a fertőzést. Az említett példa kapcsán felmerülhet ugyanakkor, hogy a tüsszentés – szemben a sértettre irányított, célzatos köhögéssel – önmagában nem tekinthető büntetőjogi értelemben vett cselekménynek, tehát hatóképes és akaratlagos emberi magatartásnak. Egy tüsszentés akarat által vezérelt jellegét ugyanis meglehetősen nehéz lenne magyarázni. Ez ugyanakkor nem jelenti a

---

¹⁴ Gellér – Ambrus 2019: 223.

büntetőjogi felelősség alóli mentesülést: az elkövető ugyanis azért, hogy egyértelmű tünetei ellenére védőfelszerelés nélkül elhagyta a számára kötelező tartózkodási helyül hatóságilag kijelölt lakást, lényegében olyan felróható előmagatartást fejtett ki, amellyel olyan helyzetbe hozta saját magát, amely révén a későbbiekben a társadalomra veszélyes következmény állt be. Ilyenkor az *actio libera in causa tana*¹⁵ alapján nem a tüsszentés (amely, mint láttuk, büntetőjogi értelemben nem is igazából cselekmény), hanem a lakás elhagyása (amely viszont kétségkívül cselekmény) időpontjában fennálló bűnösség alapján szükséges megállapítani a bűncselekményt.

Sajátosan alakulhat továbbá a helyzet a vegyes bűnösségű bűncselekmények viszonylatában. Itt a kísérlet miatti felelősségre vonásról alapvetően le kell mondanunk. Ha ugyanis alapeseti vegyes bűnösségről van szó, a bűncselekmény a gondatlan deliktumok jogi sorsát osztja, így a kísérlet törvényileg kizárt. Amennyiben pedig a minősítő körülményt képező, az elkövető gondatlansága által átfogott eredmény következik be – mint például a fenti, hatósági felhívásban említett halált okozó testi sértés viszonylatában – annak kísérlete ugyancsak kizárt a jogirodalom szerint, lévén a minősítő körülményként szabályozott eredmény az alapeseti eredményre épül rá.

A kísérlet stádiuma kapcsán szükséges még kiemelni, hogy az adott esetben alkalmatlan tárgyon elkövetettnek is minősülhet (Btk. 10. § (3) bekezdés). A COVID-19 fertőzést egyrészt ugyanis sokan nem kapják el, illetve ha el is kapják, lényegében tünetmentesek maradnak. Így egy kiemelkedően jó immunrendszerű személy kapcsán felmerülhet, hogy *in concreto* nem volt alkalmas passzív alanya a testi sértésnek. Másrészt előfordulhat, hogy a kísérletet olyan személy kapcsán fejtik ki, aki korábban már elkapta a koronavírus, így azzal ismételt, rövid időn belül nem fertőzhető meg. Ez azonban nem zárja ki a büntetőjogi felelősség megállapítását, csupán a büntetés korlátlan enyhítését vagy mellőzését teszi a bíróság további lehetőségévé. Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy a legújabb bírói gyakorlat eléggé az alkalmatlan tárgyon elkövetett kísérlet fogalmának kiüresítése irányába hajlik,¹⁶ ami viszont – miután a jogalkotó által kifejezetten rögzített stádiumtani kategóriáról van szó – a helyes dogmatikai felfogás szerint kerülendő.¹⁷

A teljesség kedvéért utalok rá, hogy a cseppfertőzéssel átadott COVID-19 és a sértett halála közötti okozati összefüggés megléte esetén nem csupán az idézett hatósági álláspont szerinti halált okozó testi sértés, hanem akár szándékos emberölés is megállapítható lehet,

---

¹⁵ Uo. 304.

¹⁶ A holttesten végrehajtott ölési cselekmény kapcsán a régi, helyes gyakorlatot a BH 1978. 266., míg az új, vitatható felfogást az EBH 2012. B.4. számú döntés jeleníti meg.

¹⁷ Az új gyakorlat kritikájához lásd Gellér – Ambrus 2019: 367–369.

feltéve, hogy az elkövető eleve azzal a szándékkal köhög például a sértettre, mert annak halálát kívánja. Az ilyen esetek többségében az okozati összefüggés ugyanakkor nem csupán nehezen bizonyítható, hanem az adekvát kauzalitás tana alapján dogmatikai alapon is vitatható lehet, hiszen egy köhögés kapcsán kevesekben merülne fel – beleértve az orvostudomány képviselőit is –, hogy annak adekvát következménye a halálos eredmény. Más lehet a helyzet természetesen egy súlyos alapbetegségekben szenvedő, így kifejezetten gyenge immunrendszerű sértett esetében, amely körülményről az elkövető is tud. Így ha a koronavírussal fertőzött, de fiatal, életerős, így tünetmentes elkövető az idős, nagybeteg sértett halálát kívánva, köhögéssel vagy más módon annak szervezetébe juttatja a kórt, a szándékos emberölés (vagy akár annak valamely minősített esete, például örökség megszerzése érdekében történő elkövetés esetén az aljas cél) már megállapíthatóvá válik.

Az emberölés – a testi sértéshez hasonlóan – nyitott törvényi tényállás, így mulasztással is elkövethető, amely kapcsán azonban ugyanazon szabályok lehetnek irányadóak a vírusjárvány idején, mint egyébként. Részletes bemutatásuktól tehát annak jelzésével tekintek el, hogy Spanyolországból sajnos már érkezett olyan hír, amely szerint idős, beteg személyeket magukra hagytak, ami a halálukhoz vezetett.¹⁸ Az ilyen eset a magyar büntetőjog alapján – a hozzátartozók vagy akár az ápolók vonatkozásában – mulasztásos emberölésként lenne értékelhető.

Az érintett Btk.-fejezetből felmerülhet továbbá orvosi körben a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés (Btk. 165. §) megállapíthatósága. E bűncselekmény alapeset nem sértő, hanem csupán veszélyeztető eredményt idéz elő. Így nem kell bizonyítást felvenni arra, hogy az elkövető cselekménye és a sértett súlyos betegsége, halála stb. között fennállt-e okozati összefüggés. A tárgyi oldalon elegendő annak kimutatása a büntetőeljárásban, hogy az elkövető és a sértett közvetlen személyes kapcsolatba került (pl. egy operáció vagy más ellátás alatt), és ennek során létrejött a reális lehetőség a koronavírus átadására. A büntetőjogi felelősség megállapításához ugyanakkor az alanyi oldalon feltétlenül szükséges, hogy a foglalkozási szabályszegés szándékos/gondatlan legyen. Ha ugyanis az elkövető – tünetek és tesztelés hiányában – nem tud arról, hogy a betegséget elkapta, véltensége folytán természetesen nem büntethető.

Szóba jöhet még a koronavírus-járvány kapcsán a Btk. XV. Fejezetéből a segítségnyújtás elmulasztása (Btk. 166. §) és a gondozási kötelezettség elmulasztása (Btk.

---

¹⁸ Magukra hagyott öregeket, ágyban fekvő halottakat találtak egy spanyol nyugdíjasotthonban. *Index.hu*, 2020. március 23.
https://index.hu/kulfold/2020/03/23/magukra_hagyott_oregek_es_halotak_a_spanyol_idosek_otthonaban/

167. §). Előbbi bármely laikus terhére megállapítható lehet, aki nem nyújt tőle elvárható segítséget a vírus okozta súlyos tünetei miatt azonnali kórházi ellátására szoruló személynek. A gondozási kötelezettség elmulasztása a gondozásra szoruló, nagykorú sértett ellen követhető el tipikusan hozzátartozói által, amennyiben csupán veszélyeztető eredmény következett be. Kiskorú esetében ugyanez a Btk. XX. Fejezetében szabályozott kiskorú veszélyeztetéseként lehet büntetendő (Btk. 208. § (1) bekezdés).

2.3. A köznyugalom elleni bűncselekmények

A koronavírussal kapcsolatban természetesen rengeteg hír terjed, amelyek egy része kapcsán felröppenésükkor nehezen dönthető el, hogy mekkora igazságtartalommal rendelkeznek. Legyen szó ugyanakkor akár valós, akár álhírről (hoax), az emberek nyugalma rendkívüli módon felzaklathatja, ami közvetve a járvánnyal szembeni védekezést is akadályozhatja. Erre figyelemmel ezen bűncselekmények hatékony felderítése a koronavírus-járvány idején is elsőrangú társadalmi érdek. Ebben a körben két tényállás, a rémhírterjesztés (Btk. 337. §) és a közveszéllyel fenyegetés (Btk. 338. §) tehet szert meghatározó jelentőségre, melyeket a jogalkotó, mint látni fogjuk, a COVID-19 hatására módosított is.

A rémhírterjesztés „békeidőben” természetesen lényegesen ritkábban fordulhat elő, mint egy veszélyhelyzetben. A járvány kezdetétől 2020. július 15-ig ugyanakkor 134 büntetőeljárás indult Magyarországon ezen deliktum miatt.

A rémhírterjesztés eredeti szövegezésének tényállási eleme egyrészt a közveszély színhelyén, másrészt a nagy nyilvánosság előtti elkövetés. Előbbi egy olyan objektív helyzetet jelent, ahol egy vagy több, meg nem határozott vagy nagyobb számú meghatározott személy, avagy jelentős értékű dolgok kerülhetnek veszélybe.¹⁹ Utóbbi az elkövetés időpontjában jelenlevő meghatározatlanul nagyobb számú személy előtt valósul meg – akiknek létszáma egyszerű ránézéssel nem állapítható meg –, vagy fennáll a lehetősége (például a jelenlevők állandó cserélődése folytán), hogy a tényközlésről nagyobb, vagy előre meg nem határozható számú személy szerez tudomást.²⁰ A Btk. 459. § (1) bekezdés 22. pontja alapján nagy nyilvánosságon továbbá a bűncselekménynek a sajtótermék, médiaszolgáltatás, sokszorosítás vagy elektronikus hírközlő hálózaton való közzététel útján (tehát például az interneten) történő elkövetését is érteni kell.

---

¹⁹ BH 1988. 304.

²⁰ BH 1983. 108.

E két tényállási elem konjunktív megléte esetén ugyanakkor a rémhírterjesztés nemcsak valótlan, hanem akár való tény elferdített (hamis színben feltüntetett) állításával vagy híresztelésével is elkövethető. A való tény elferdítése nem pusztán a tények sokkoló, szenzációvá transzformált közreadását jelenti, megállapíthatóságához arra is szükség van, hogy az eredetileg valós tényeket az elkövető valótlan elemekkel vegyítse, így összhatásukban már a valótlan állítás szintjét is elérjék. A helyeselhető szakirodalmi állásfoglalás szerint „[a] valósággal egyező ténynek az állítása, illetve híresztelése abban az esetben sem minősül bűncselekménynek, ha alkalmas a közveszély színhelyén az emberek nagyobb csoportjában zavar vagy nyugtalanság keltésére”.²¹

További feltétel ugyanakkor, hogy az állítás (saját kijelentés) vagy a híresztelés (a mástól származó állítás továbbadása, például Facebookon a „megosztás” gomb használatával) alkalmas legyen arra, hogy emberek nagyobb csoportjában zavart vagy nyugtalanságot keltsen. A tényállás tehát absztrakt veszélyeztető, a zavar vagy nyugtalanság tényleges bekövetkezését nem kell vizsgálni a büntetőeljárásban, elegendő az erre való alkalmasság, amely már bírói megítélés függvénye.

A koronavírus-járvány idején a leginkább perdöntő jelentőséggel a közveszély színhelyének alkalmazhatósága bír. Felmerülhet ugyanis olyan értelmezés, amely szerint – a veszélyhelyzet kihirdetésére figyelemmel – egész Magyarország automatikusan közveszély színhelye, így annak megszűntéig ezen tényállási elem külön értékelést és bizonyítást nem igényel. Ez azonban helyes értelmezés szerint nem állítható. A közveszély színhelye ugyanis olyan sajátos szituációs elem, amely hely és idő egységét jeleníti meg. Így álláspontom szerint *in abstracto*, *biankó* jelleggel nem lehet az egész ország valamennyi pontját egyaránt közveszély színhelyének tekinteni jelenleg sem, ez mindenkor *in concreto* vizsgálatot igényel. Egy a vírusfertőzés szempontjából gócpontnak tekinthető hely – például légzőszervi megbetegedéssel kezelt személyeket ellátó kórház épülete – közveszély színhelyének tekinthető, míg egy napok óta elhagyatott, nagyméretű park vagy sportpálya nem.

A közveszéllyel fenyegetés – amely tényállást a közbeszéd „bombaridó” néven is emleget – nemcsak különleges helyzetekben, hanem egyébként is előforduló bűncselekmény. A járvány kezdetétől 2020. július 15-ig 29 büntetőeljárás indult e bűncselekmény miatt. A közveszéllyel fenyegetés – szemben a rémhírterjesztéssel – kizárólag eleve valótlan, a köznyugalom megzavarására alkalmas tényállítással követhető el. Az utóbbi évek bírói gyakorlatában vita bontakozott ki abban a kérdésben, hogy állami szerv felé tett valótlan

---

²¹ Belovics et al. 2013: 543.

bejelentés és hozzá kapcsolódó fenyegetés (követelés) esetén ezt a bűncselekményt, vagy a lényegesen súlyosabban büntetendő terrorcselekménnyel fenyegetést (Btk. 316. §) kell-e megállapítani. A judikatúra e kérdést – a jogirodalom által vitatottan²² – úgy döntötte el, hogy a terrorcselekménnyel fenyegetés megállapítására csak az olyan komoly konkrét fenyegetés ad alapot, amelyben megnyilvánul a terrorcselekmény büntettének speciális elkövetése. A nagyszámú közösség által látogatott épületben elhelyezett bomba robbantásával való fenyegetőzés, ha az épületben az elkövető robbanószert nem helyezett el, sőt azzal nem is rendelkezik, a közveszéllyel fenyegetés vétségének megállapítására lehet alkalmas.²³

3. Jogalkotási fejlemények

A rendkívüli helyzet természetesen rendkívüli jogalkotást is igényelt, amely a Btk-t sem hagyta érintetlenül. Ezek közül az alábbi, fontosabb rendelkezések igényelnek kiemelését.

A koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény 2020. március 31-től iktatta a Btk. 322/A. §-ába a járványügyi védekezés akadályozása bűncselekményét, amely mint sui generis bűncselekmény tulajdonképpen a járványügyi szabályszegés kvázi minősített eseteként fogható fel. A kapcsolódó miniszteri Indokolás szerint: „a járványügyi védekezés akadályozásának új tényállása büntetni rendeli a járvány jogilag és hatóságilag is kimondott veszélye esetén beinduló intézkedések végrehajtásának aktív akadályozását. A pusztán járványügyi szabályszegésnél fokozottabb veszélyességet és ezáltal a súlyosabb büntetési kereteket az indokolja, hogy ez esetben az elkövetés nem csupán alaki szabályszegésben nyilvánul meg, hanem a konkrét hatósági védekezés akadályozásában is. A tényállás nem értékel eredményt, ezáltal annak megállapításához nem szükséges a védekezés megghiúsulása vagy bármilyen zavara. Nem tényállási elem az erőszak vagy a fenyegetés alkalmazása sem, ami ahhoz a következményhez vezet, hogy a védekezésben résztvevő hivatalos személyek elleni erőszakos vagy fenyegetéssel járó fellépés miatt a hivatalos személy elleni erőszakkal valószínűsíthetően halmazat jön létre. A cselekmény társadalomra veszélyességét jelentősen fokozza a csoportos elkövetés, amely az akadályozás hatóképességét jelentősen növeli. A tényállásban szereplő halálos eredmény minősítő körülménye lényegében egységet jelent a bármilyen típusú akadályozó magatartás és a gondatlan emberölés között; az ezzel kapcsolatos dogmatikai elhatárolási szempontok a joggyakorlatban rögzítettnek tekinthetők. A leginkább

---

²² Deák 2014: 46–57.

²³ EBD 2012. B.14.

előrehozott büntetőjogi védelmet a jogalkotó az előkészület pönalizálásával érheti el, amely eszközzel jelen esetben is élni kíván”.

Az új tényálláshoz fűzött Indokolás olyan szempontból kifejezetten megnyugtató, hogy aláhúzza, e bűncselekmény miatt büntetőjogi felelősségre vonásra kizárólag aktív, tevőleges magatartás miatt kerülhetne sor. Az Alaptörvény 28. cikke alapján a tényállás joggyakorlati értelmezéséhez a miniszteri Indokolásra is figyelemmel kell lenni. Ezt a körülményt ugyanakkor érdemes lenne magában a tényállásban is kihangsúlyozni, mivel akadályozni fogalmilag mulasztásban megnyilvánuló cselekménnyel is lehet. Így például, ha a karanténban lévő személy a hatóság felhívására nem hajlandó az eljárásban közreműködni (önként velük menni a kórházba). A minősítő körülményt képező halálos eredmény kapcsán pedig az a fentebb már kiemelt szempont látszik ismét hangsúlyozandónak, amely szerint egy karanténnal kapcsolatos (akár aktív) szabályszegés és más személy halála között az okozati összefüggés megállapítása – mivel az említett eredmény a koronavírus kapcsán általában 10% alatti, tehát atipikus – a gyakorlatban jelentős nehézségekbe ütközik. Ez pedig vélhetően az aktív akadályozó esetében sem lenne másként, hiszen egy további, az okozati láncba közbekapcsolódó személy cselekménye a bizonyítást biztosan nem könnyítené meg. Az előkészület büntetendővé nyilvánítása pedig, bár illeszkedik az utóbbi évtizedek büntetőjogalkotási folyamataiba, túlzott hatékonysággal várhatóan nem járna.

Ugyancsak 2020. március 31-től módosult a rémhírterjesztés tényállása is, amelyet nemcsak közveszély színhelyén, hanem különleges jogrend idején (tehát a Magyarországon 2020. március 11-től június 18-ig fennállt veszélyhelyzet alatt) is el lehet követni. E módosítást számos kritika érte, mivel egyes nézetek szerint a veszélyhelyzet idején valós tartalmú tények közvetítésével is elkövethető lett volna a bűncselekmény. E felfogás kapcsán érdemes lehet hangsúlyozni azt a szakirodalomban állandósult tételt, amely szerint a valósággal egyező tény előadása sosem valósíthat meg bűncselekményt, erre csupán az elferdített tényállítás alkalmas. Az „elferdítés” pedig a töretlen gyakorlat szerint olyan mérvű kell, hogy legyen, amely már lényegében a valótlan tényállítással (vagy híreszteléssel) érne fel. Ezt természetesen a bíróságoknak mindenkor gondosan mérlegelnie kell. Arra ugyanakkor érdemes utalni, hogy a Csemegi-kódex óta ismert rágalmozás (Btk. 226. §) tényállása például főszabályként automatikusan megvalósul valós – becsület csorbítására alkalmas – tény állítása vagy híresztelése esetén is (legfeljebb a valóság bizonyítása révén lehet mentesülni a büntetőjogi felelősség alól, ha ezt az eljárást a bíróság diszkrecionális jogkörében eljárva megengedi, és a bizonyítás végül sikeres). Így nem állja meg a helyét azon érvelés, amely

szerint a büntetőjog most tervezné először büntetendővé nyilvánítani azt, ha valaki (alapvetően) valós tényt állít vagy híresztel.

4. De lege ferenda

A jövőbeli jogalkotás természetesen a vírus terjedésével kapcsolatos statisztikának a függvénye is. Elképzelhető lehet például a korábbi magyar büntetőjogban ismert árdrágítás bűncselekményének a reaktiválása arra az esetre, ha a hatósági áras maszk, teszt, illetve majd a vakcia (védőoltás) drágább áron kerülne értékesítésre.²⁴ Ugyancsak felmerülhet a jelenleg szabálysértést képező védelmi intézkedések (pl. maszkviselés) elmulasztásának bűncselekményként történő szabályozása. Ehhez kapcsolódóan szóba jöhetne új jogellenességet kizáró ok megalkotása azon személyek büntetlenné nyilváníthatósága érdekében, akik a szabályokat be nem tartó személyeket kényszerrel vennék rá a szabálykövetésre stb.

5. Összegzés

A COVID-19 járvány az egész társadalom életében jelentős hátrányokat jelent, hiszen az élet- és egészségvédelem érdekében számos, az eddigiekben természetesnek tekintett tevékenységünkről le kell mondanunk, a veszélyhelyzet idején a helyváltoztatás jogával is csak merőben korlátozott formában élhetünk. Csupán remélhető, hogy a lehető legkisebb emberáldozattal sikerül átvészelnünk azt az időszakot, amíg hatékony vakcina áll majd rendelkezésre a vírussal szembeni védekezésre. Addig is mindannyiunknak fel kell készülnie arra, hogy a rendkívüli helyzet még huzamosabb ideig tartani fog, ami a gazdaság számára egyértelműen recessziót jelent. E körülménynek – például számos munkahely megszűnése miatt – kriminogén hatása is lehet. Így az utóbbi évek kedvező bűnözési trendje után sajnos nem kizárható, hogy az egész világot érintő válság folytán ismét nőni fog a bűncselekmények száma. Erre a scenárióra majd a bűnüldöző hatóságoknak és a büntető igazságszolgáltatás szereplőinek is számítani kell. Jelenleg ugyanakkor még mindenekelőtt a veszteségek minimalizálása, a megbetegedettek gyógyítása, valamint a járvány terjedésének a lassítása tekinthető fő feladatnak. A büntetőjog alkalmazása mindezen célok primátusa mellett pedig természetesen csak kiegészítő szerepet játszhat. A tanulmányban rögzítettek szerint azonban

---

²⁴ Ehhez lásd Gál 2020: 57–64.

most, a járvány idején is számos büntetőjogi kérdés merülhet fel, a jogsértésekkel szemben ugyanis késedelem nélkül fel kell lépni. Ezen fellépés, eredményessége esetén szintén elősegítheti az említett elsődleges célok elérését. Az pedig, hogy ez így legyen, mindannyiuk közös érdeke.

IRODALOM

- Balázs Péter: *Mária Terézia 1770-es egészségügyi alaprendelete*, 1–2. k., Piliscsaba–Budapest, Magyar Tudománytörténeti Intézet – Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár, 2007.
- Balogh Ágnes: *Az egészség védelme a büntetőjogban*, Pécs, PTE-ÁJK, 2006.
- Belovics Ervin – Molnár Gábor Miklós – Sinku Pál: *Büntetőjog*, II. Különös rész, Budapest, HVG-ORAC, 2013.
- Deák Zoltán: A Szegedi Ítéltábla döntése a terrorcselekménnyel fenyegetés és a közveszéllyel fenyegetés elhatárolásáról. A fenyegetés fogalmának értelmezése, *Jogesetek Magyarázata*, 5 (2014), 46–57.
- Gál István László: A spanyolnátha, a koronavírus és a büntetőjog, *Büntetőjogi Szemle*, 9 (2020), 57–64.
- Gellér Balázs – Ambrus István: *A magyar büntetőjog általános tanai*, I., Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2019.
- Hollán Miklós: A járványügyi szabályszegés „dekriminalizációja”: felemás büntetőpolitikai félfordulat járvány idején, *MTA Law Working Papers*, 7 (2020).